REALIZO PLANIN TËND TË BIZNESIT

Projekti: Parandalimi dhe Riintegrimi i Sigurt: Qasje Holistike dhe Qëndrueshmëri ndaj Ekstremizmit të Dhunshëm

Dr. Blerina BANUSHI

Trajnues

GCERF Preventing Violent Extremism

Terre des hommes Ndihmë për fëmijët.

Qendra e Koordinimit Kundër Ekstremizmit të Dhunshëm - Shqipëri

adriapol smart-creativity-growth

KULTURA FINANCIARE

- Ç'është Paraja? Monedhat dhe kartëmonedhat që përdorim në transaksionet e përditshme?

Në kuptimin e ngushtë, para do të quajmë paranë e transaksionit, e cila

përfshin cdo gjë të pranuar gjerësisht nga publiku për kryerjen e pagesave

apo shlyerjen e borxheve. Të tilla janë:

Monedhat dhe kartëmonedhat (**para ligjore**)

Kartat e pagesës, ceqet, xhirimet në llogari, depozitat bankare, pagesat në internet, etj. (**para bankare)**

Paraja si faktor kryesor për:

- parametrat bazë të ekonomisë, si inflacioni, normat e interesit, ciklet e biznesit, GDP etj.
- autoritetet monetare, 'manipulimit' të parasë, hartojnë/ zbatojnë politikat e tyre monetare me qëllim: stabilizimin dhe rritjen ekonomike, mirëqenien shoqërore.

KULTURA FINANCIARE

- Ç’farë karakteristikash duhet të ketë një aktiv për të luajtur sa më mirë rolin e parasë?

I. Gjerësisht i pranueshëm për kryerjen e pagesave;
II. Standardizimi (Uniformitet në paraqitje);
III. I rrallë dhe i pa fallsifikueshëm (nuk gjendet dhe prodhohet me lehtësi);
IV. Ndashmëria në njësi më të vogla;
V. Rezistenca në kohë;
VI. Lehtësia në transportim dhe shpejtësia e lartë në qarkullim;
VII. Kostoja e ulët e prodhimit;
VIII. Lehtësia në bërjen e politikave monetare;
IX. Siguria dhe komoditeti tepër i lartë.

GCERF Preventing Violent Extremism
Terre des hommes Ndihmë për fëmijët
Qendra e Koordinimit Kundër Ekstremizmit të Dhunshëm - Shqipëri
adriapol smart·creativity·growth

KULTURA FINANCIARE

- Cili institucion në Shqipëri prodhon monedhat dhe kartëmonedhat, si dhe është i gatshëm t’i hedhi ato në qarkullim?

❖ **Banka e Shqipërisë**

- A i njihni ato?

- **Monedhat**

KULTURA FINANCIARE

- **Kartëmonedhat**

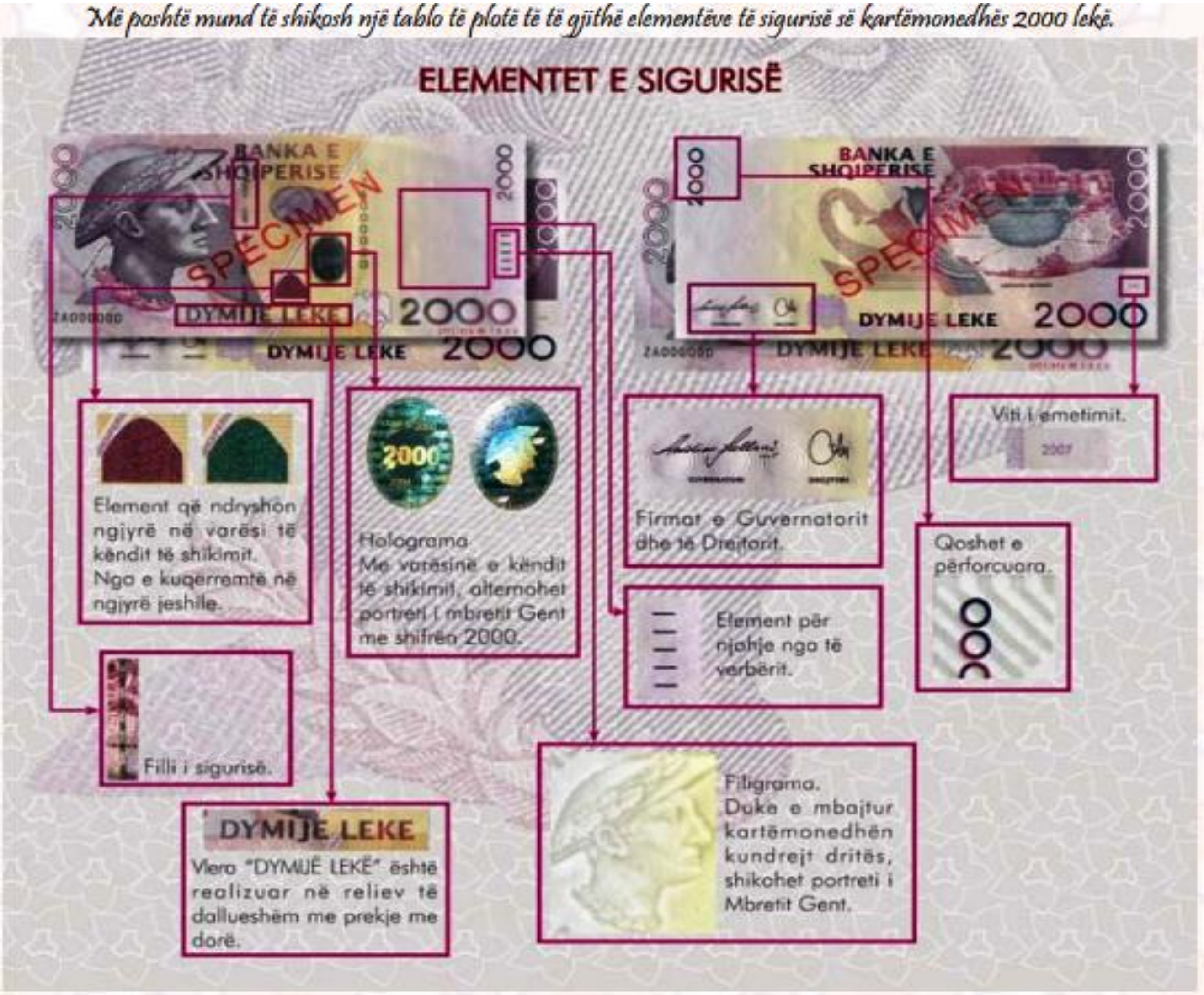

GCERF Preventing Violent Extremism | Terre des hommes Ndihmë për fëmijët | Qendra e Koordinimit kundër Ekstremizmit të Dhunshëm - Shqipëri | adriapol smart·creativity·growth

KULTURA FINANCIARE DHE VENDIMMARRJA

- Ç'mund të bëj me paratë e mia? (Funksionet e saj)

✓ BLEJ PRODUKTE DHE PËRFITOJ SHËRBIME TË NDRYSHME

1. Njësi matëse: Përcakton çmimet e produkteve dhe shërbimeve, kuptojmë sa kushtojnë ato;
2. Mjet shkëmbimi: Falë parasë (*avantazhi i monedhës zyrtare*) blen produkte dhe paguan shërbime;

✓ NUK HARXHOJ DHE KURSEJ NË ARKË APO BANKË

3. Ruajtëse e vlerës: Kursen sot, për të blerë ose investuar nesër.

- Nëse si qytetar i RSH-së kam besim në vlerën e Lekut, pra nuk frikësohem se paraja do ta humbasë vlerën, atëherë vendos më mirë se çfarë do të bëj me paratë e mia në të ardhmen.

KULTURA FINANCIARE

- Mirëmbajtja e kartëmonedhave na ndihmon të kursejmë…

këshilla praktike !

- Mos shkruaj mbi kartëmonedhë;
- Mbaje larg kartëmonedhën nga lagështira, uji dhe zjarri;
- Mos përdor materiale ngjitëse mbi kartëmonedhë;
- Përthyeje në sa më pak pjesë kartëmonedhën, mundësisht mos e palos fare;
- Kurrsesi mos e gris kartëmonedhën.

Dhe … mbi të gjitha, përdor një portofol të përshtatshëm për kartëmonedhat e tua.

KULTURA FINANCIARE DHE VENDIMMARRJA

- Si mund ti shumëfishosh paratë?

✓ MOS SHPENZO PA KRITER, **KURSE** DHE **INVESTO**

✓ THUAJI **JO BORXHIT**

✓ INVESTONI SA MË HERËT DHE ME ZGJUARSI

✓ **DIVERSIFIKONI** INVESTIMIN TUAJ

✓ NDRYSHONI INVESTIMET, NDËRSA PËRPARËSITË TUAJA NDRYSHOJNË

✓ RREZIKO

✓ KËSHILLOHUNI ME EKSPERTË TË FUSHËS (KËSHILLIMI FINANCIAR)

KULTURA FINANCIARE DHE VENDIMMARRJA

- Ç’farë mund të bëj nëse më mungojnë burimet e financimit apo ato nuk janë të mjaftueshme?

✓ Hua nga miqtë/ familjarët;

✓ Bashkimi i kapitalit të disa pronarëve në formë ortakërie;

✓ Subvencionet Publike

✓ Kredia komerciale nga bankat (BT)

✓ Kredia nga institucione financiare jo banka (Fondi Besa, Fond INVEST, NOA, AK-Invest, Capital Invest, RZB Leasing, etj.)

✓ Bursa/ Tregjet e letrave me vlerë

✓ Lizingu dhe Faktoringu

Start-up hasin vështirësi në marrjen e kredisë nga bankat, për shkak të mungesës së përvojës së biznesit (Inst. Mikro-Financiare me interesa të lartë).

PLANIFIKIMI I BIZNESIT TË ARDHSHËM

- Ç' farë është plan biznesi dhe pse është i nevojshëm?

  Plan biznesi është një udhëzues i detajuar dhe transparent për investitorët e mundshëm, duke përshkruar zbatimin e një ideje biznesi në kushte reale ekonomike.

  Planifikimi i biznesit është i nevojshëm për investitorët, kreditorët, partnerët, por mbi të gjitha domodoshmëri për një sipërmarrës.

- Hartimi i një plan biznesi nënkupton një analizë të thellë dhe të saktë të gjithë aspekteve të biznesit tuaj të ardhshëm, dhe kjo ju lejon ta ktheni idenë në qëllime dhe rezultate specifike;
- gjithmonë në përmirësim sipas kushteve ekonomike, mjedisit konkurrues, tregut të investimeve, etj.
- Çdo ide biznesi mund të jetë e sukseshme nëse do të kuptoni qartë çfarë ju duhet për të zbatuar planin tuaj.

PLANIFIKIMI I BIZNESIT TË ARDHSHËM

- Si të hartoni dhe shkruani një plan biznesi?

1) Përmbledhje e projektit;
2) Informacion për biznesin;
3) Analiza e tregut;
4) Përshkrim i detajuar i produktit të ardhshëm;
5) Strategjia e zhvillimit;
6) Mjetet për punën e kompanisë;
7) Analiza financiare;
8) Dokumentacioni shoqërues.

PLANIFIKIMI I BIZNESIT TË ARDHSHËM

- Gabime të mundshme nga sipërmarrësit pa përvojë?

1) Informacione të panevojshme;
2) Shifra të paargumentuara;
3) Informacion i pa qartë për qëllimet dhe mjetet për t’i arritur ato;
4) Tejkalim i rezultatit të pritshëm;

GCERF Preventing Violent Extremism
Terre des hommes Ndihmë për fëmijët.
Qendra e Koordinimit Kundër Ekstremizmit të Dhunshëm - Shqipëri
adriapol smart·creativity·growth